

Memorandum

18.7.2023

Click or tap here to
enter text.

Jord- och skogsbruksministeriets förordning om ändring av jord- och skogsbruksministeriets förordning om godkännande av vattenbruksanläggningar och om djurhälsokrav vid förflyttning av vattenlevande djur inom landet, jord- och skogsbruksministeriets beslut om ändring av jord- och skogsbruksministeriets beslut om inrättande av ett restriktionsområde för att förhindra spridning av infektiös pankreasnekros hos fiskar och salmonid alfavirus, memorandum

Förslaget innebär en ändring av 2 § 1 mom. och 6 § i jord- och skogsbruksministeriets förordning om godkännande av vattenbruksanläggningar och om djurhälsokrav vid förflyttning av vattenlevande djur inom landet (320/2021) samt fogande av en ny bilaga 2 till förordningen, samt

en ändring av 2 § 1 mom. och 3 § i jord- och skogsbruksministeriets beslut om inrättande av ett restriktionsområde för att förhindra spridning av infektiös pankreasnekros hos fiskar och salmonid alfavirus (324/2021) samt fogande av en ny bilaga 1 till beslutet.

Ändamålet med ändringarna och de nya bilagorna är

- 1) förtydliga begreppen inlandsvattenområde och förflyttningar av vilda vattenlevande djur, med hänsyn till de olika sätten att återställa migrerande fiskbestånd, och
- 2) foga de delar av Hiitolanjokis huvudvattenområde dit Ladoga-laxen kan migrera till restriktionsområdet eller till det område där sjukdomsförebyggande åtgärder vidtas.

Inlandsvattenområdet och förflyttningar

För att förtydliga begreppen skulle bestående fiskvägar separeras från tillfälliga lösningar för att återställa eller flytta migrerande fisk ovanför vandringshindret. Med bestående fiskvägar skulle avses en fåra, en fisktrappa eller någon annan bestående konstruktion som är placerad i anslutning till ett vandringshinder och som gör det möjligt för vattenlevande djur att vandra upp eller en anordning som är placerad såsom sådan fiskevårdsskyldighet som avses i 3 kap. 14 § i vattenlagen (587/2011) och som gör det möjligt för vattenlevande djur att vandra upp. På anordningar som gör det möjligt för vattenlevande djur att vandra upp och som placeras i anslutning till vandringshinder på annat sätt en som en fiskevårdsskyldighet som avses i vattenlagen skulle man tillämpa de bestämmelser som gäller förflyttning av vattenlevande djur.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Maa- ja metsätalousministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 30
00023 Valtioneuvosto

Hallituskatu 3 A
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

kirjaamo@mmm.fi

Den gällande förordningen och det gällande beslutet innehåller bestämmelser om hälsokrav för förflyttning av vilda fiskar från havsområdet till inlandsvattenområdet. Inlandsvattenområdet definieras som ett område dit vild vandringsfisk från havsområdet inte kan ta sig utan att passera minst två vandringshinder. I förordningen och beslutet ingår inte närmare bestämmelser om det sätt på vilket vandringsfisken passerar vandringshindren. Från början har man avsett fisktrappor men det finns också fåror längs vilka vandringsfisken kan passera vandringshindren. Vidare har man utvecklat anordningar som fiskarna simmar in i varefter de lyfts över vandringshindret med hjälp av vattentrycket. Det har varit oklart om dessa anordningar bör likställas med fisktrappor eller fåror, eller om användningen av dem ska betraktas som förflyttning av fisk.

Syftet med djursjukdomslagen är inte att främja eller hindra återställandet av vandringsfiskbestånden, endast att hantera djursjukdomsrisker som kan uppstå vid förflyttning av vattenlevande djur. Alla metoder innebär en viss potentiell risk, men risken är i första hand relaterad till djursjukdomssituationen och man kan inte entydigt anse att riskerna väsentligt beror på hur vandringsfisk passerar vandringshinder.

En dispens för förflyttning påverkar inte huruvida vattenområdet ovanför vandringshindret kategoriseras som inlandsvattenområde eller inte. En fåra, en konstruktion eller en anordning som gör det möjligt för vandringsfisk att passera ett vandringshinder kan däremot ändra statusen för vattenområdet ovanför vandringshindret så att det kategoriseras som ett område utanför inlandsvattenområdet eller som en del av restriktionsområdet. En sådan förändring påverkar möjligheterna för vattenbruksanläggningar som tar vatten från området att sälja vattenlevande djur till inlandsvattenområdet.

Om en anordning som gör det möjligt för vandringsfisk att passera ett vandringshinder används temporärt, kan statusen för vattenområdet ovanför vandringshindret variera mellan inlandsvattenområde och restriktionsområde beroende på om anordningen är på plats eller inte. En sådan variation kan inte anses vara rimlig med tanke på planering av vattenbruksanläggningars verksamhet. I sådana fall kan det anses mera ändamålsenligt att hantera de risker som migrerande fiskbestånd medför genom dispenser för förflyttning.

Om en anordning som gör det möjligt för vandringsfisk att passera ett vandringshinder har placerats vid ett vandringshinder såsom sådan fiskevårdsskyldighet som avses i 3 kap. 14 § i vattenlagen, är det en bestående lösning som säkerställer vandringsfiskens tillträde till vattenområdet ovanför vandringshindret. Om detta leder till att statusen för vattenområdet ovanför vandringshindret ändras från ett inlandsvattenområde till en del av restriktionsområdet, bör de vattenbruksanläggningar som befinner sig inom området anpassa sin verksamhet till denna förändring. I sådana fall kan det inte längre anses ändamålsenligt att kräva dispens för förflyttning för användningen av anordningen.

Ändamålet med de föreslagna ändringarna i lagstiftningen som gäller definitionen av inlandsvattenområdet och förflyttning är endast att göra djursjukdomslagstiftningen tydligare och att hantera risker för djursjukdomar i samband med förflyttning av vattenlevande djur. Ändamålet är inte att påverka valet av metoder för att återställa migrerande fiskbestånd och inte heller att påverka de beslut om fiskevårdsskyldighet som fattas med stöd av vattenlagen.

Fogandet av vissa delar av Hiitolanjokis huvudvattenområde till restriktionsområdet eller till det område där sjukdomsförebyggande åtgärder vidtas

Förslagen innehåller också föreskrifter om restriktioner och sjukdomsförebyggande åtgärder i samband med förflyttning av vattenlevande djur från vissa delar av Hiitolanjokis huvudvattendrag till andra delar av inlandsvattenområdet. Två vandringshinder har demonterats från Hiitolanjokis huvudfåra och det tredje ska demonteras inom kort, vilket kommer att göra det möjligt för vandringsfisk att ta sig upp från Ladogaområdet i Ryssland till Finland. Infektiös hematopoietisk nekros (IHN) hos fisk har förekommit inom Ladoga-området och situationen för andra allvarliga sjukdomar hos vattenlevande djur är osäker.

Hiitolanjokis vattendrag rinner ut i Ladoga i Ryssland. Det har funnits tre vandringshinder i huvudfåran på den finska sidan som har förhindrat migration av vandringsfisk. Av dessa har två demonterats och det tredje, Ritakoskidammen, kommer att demonteras antingen 2023 eller 2024. Efter demonteringen av Ritakoskidammen kan vandringsfisk, i synnerhet Ladoga-laxen, migrera från Ryssland till Finland. De ryska myndigheterna rapporterade om IHN i Ladoga-området i början av 2000-talet. Under de senaste åren har det inte inkommit information om sjukdomssituation hos vattenlevande djur i Ladoga-området. Efter att vandringshindren har tagits bort är sjukdomssituationen hos vattenlevande djur i Hiitolanjokis huvudvattendrag jämförbar med sjukdomssituationen i havsområdet. Det föreslås att man tillämpar restriktioner och sjukdomsförebyggande åtgärder vid förflyttning av vattenlevande djur från Hiitolanjokis huvudvattendrag till andra delar av inlandsvattenområdet som motsvarar de restriktioner och sjukdomsförebyggande åtgärder som man tillämpar vid förflyttning från havsområdet. Restriktionerna och de sjukdomsförebyggande åtgärderna skulle dock endast tillämpas vid förflyttningar från de delar av vattendraget som ligger nedanför Juvankoskidammen (del 03.01 och 03.05), eftersom vandringsfisken inte kan passera Juvankoski. Det finns inte vattenbruk inom området.